

Ilze Bumbiere, Latvijas kultūras vēstniece

Labdien, man sauc Ilze Bumbiere un es esmu no Abgunstes muižas Zaļenieku pagastā, Jelgavas novadā. Jelgavas novadā ir visvairāk muižu Latvijā – kopā 12. Vēstures pārzinātāji saka, tas tāpēc, ka tagadējais Jelgavas novads atrodas uz vēsturiskā ceļa Pēterburga – Parīze. Skaisti skan, vai ne? Mums ir plāns uzlikt ceļa rādītāju – Pēterburga 648 km, Parīze – 2261 km.

Es mēģināšu atbildēt uz 3 jautājumiem. Kamēr es ar jums runāšu, fonā brīvā secībā mainīsies kadri no Abgunstes muižas dzīves.

- ***kāpēc toreiz pieteicos uz LKV un kas esmu šobrīd, ko daru kā LKV***

Es melotu, ja teiktu, ka pirms es pieteicos Latvijas Kultūras Vēstnieku kursam, es daudz zināju par šo kustību un ļoti mērķtiecīgi gāju uz to, lai kļūtu par Latvijas Kultūras Vēstnieku. Mani vienmēr ir interesējis viss, kur iespējams kaut ko jaunu iemācīties, uzzināt, apgūt kādas jaunas prasmes un iemaņas. Tikai spēlē *šķēres, akmens, papīrītis* papīram ir pretinieks – šķēres. Dzīvē papīram pretinieku nav – papīrs sedz visu. Sākot starptautiskā līmenī nopietni strādāt ar projektiem, sapratām, ka ir nepieciešams dokuments, kurš apliecinātu mūsu gadiem uzkrātās prasmes projektu izstrādes un vadības jomās. Tā mēs Anglijā nokārtojam eksāmenus un ieguvām starptautisko projektu vadības sertifikātu. Abgunstes muižai strauji attīstoties sapratu, ka drīz vien kādam radīsies jautājumi un es Vācijā studēju kultūras iestāžu un organizāciju vadību. Jautājumi jau bija tāpat, bet mazāk. Latvijas Kultūras Vēstnieka nosaukums pietāvē muižai un tam, ko un kā mēs darām. Par sevi es vēl pavisam droša neesmu. Manuprāt, Latvijas Kultūras Vēstnieks pirmkārt ir par kultūru – katra iekšējo kultūru, ģimenes kopkultūru, vairāku paaudžu kopā sadzīvošanas kultūru, darba kultūru jeb tikumu, dzīves un sadzīves kultūru, saskarsmes un saziņas kultūru, valodas un runas kultūru, dzīves svinēšanas kultūru un vēl

daudzām citām ikdienas un svētku kultūrām. Un tad, ja visas šīs lielās lietas ir tevī, tad tu vari kļūt par vēstnieku. Es ļoti cenšos. Mācos.

- ***Kā Kultūras vēstnieku kurss un kustība palīdzēja savu ideju tālākā attīstībā?***

Ja man jautā, kā Latvijas Kultūras Vēstnieku kustība palīdz tālāk attīstīt mūsu biedrības Radošuma meka idejas un Abgunstes muižas attīstības idejas, tad atbilde ir pavisam vienkārša – esot iesietiem kopējā tīklā un esot daļai no kaut kā liela ir drošāk. Ir uz ko paskatīties, no kā pamācīties, ar ko parunāt, kam pajautāt un ieklausīties. Protams, ka arī viena margrietiņa klajā laukā ir skaista, bet ziedoša pļava taču ir daudz skaistāka, vai ne? Jaunībā ir vieglāk iepazīties un veidot sakarus. Ar gadiem saproti, ka laiks jau ir tikai tik, cik tas ir un negribas to izniekot, esot kopā ar cilvēkiem, ar kuriem negribas būt kopā. Kultūras vēstnieku kustība, kā es to gribētu saukt, ir par tiem, ar kuriem gribas būt kopā. Ir Ērika, kura, apejot spirāles apli, ir atkal jāsatiek un jādomā par kopīgiem projektiem. Ir Vija, kura ir fiziski tālu, bet tik tuvu mīlestībā pret savu vietu. Ir Līva, kuras 3 S – smaids, sirsnība un spars iedvesmo un paceļ un ļauj muižā atkal iet un strādāt. Ir Eva, kuras brīnišķīgā mamma audzē krāsainas pupiņas, kuras otrā Latvijas galā likt galdā muižas viesiem. Ir Iveta, kura gudrās grāmatās Vācijā mēģina atrast vecvārda *Abgunst* tulkojumu. Ir Vanda, ar kuru izrādās ir tik daudz kopīgu atmiņu. Ir daudzi citi, kuri visticamāk paši to nezinot, palīdz veidot to kultūru manī un caur mani arī citos muižas ļaudīs.

Vispārējs kultūras izpratnes veids paredz, ka tā sevī ietver četrus elementus, kas „tiekl nodoti no paaudzes uz paaudzi mācīšanas ceļā”:

- vērtības;
- normas;
- institūcijas;
- artefakti.

Vērtības ietver kultūrvēsturiski veidojošos uzskatus par to, kas attiecīgajā sabiedrībā šķiet svarīgs.

Normas sevī ietver uzskatus par to, kā cilvēkam jāuzvedas visdažādākajās situācijās. Turklāt katrai kultūrai ir savas metodes - sankcijas, kas funkcionē kā normu uzspiedējas. Sankcijas mainās atkarībā no normas svarīguma. Tās normas, kuras sabiedrība uzspiež, ir likumi.

Institūcijas ir sabiedrības struktūras, kurās sabiedrības vērtības un normas tiek pārraidītas.

Artefakti ir kultūras materiālie aspekti.

Biedrībai Radošuma Meka un Abgunstes muižai arī ir savas vērtības. Kādā sižetā Jānis, muižas saimnieks, saka – mēs nebūsim, bet vieta paliks. Viena skaista un sakopta vieta paliks. Tas ir vērtība. Un vēl liela vērtība ir ģimene. 4 paaudzes un 8 kaķi – katram Eiropas projektam pa kaķim/patronam.

Un ir norma darīt visu, kas ir kura spēkos, lai tā vieta būtu sakopta un skaista. Ecamīts dara, ko viņa prot vislabāk un spēj savos 84 gados. Opis Bumbiers, drusku burkšķēdams savos 87 gados, arī. Un mazās meitenes arī. Temps un apjoms var atšķirties, bet sirds ir klāt visiem. Ir norma dalīties ar muižu, nu jau arī ar klēti un Baltijā lielāko keramikas cepli, ar skaisti klātu galdu, ar pašu gatavotu garšīgu ēdienu no kaimiņu saimniecībās izaudzētiem produktiem pasniedzot to pasaules mākslinieku radītos traukos, ar projektu rakstīšanas prasmēm, ar savu laiku, savām galvām un rokām.

Biedrība kā institūcija ir tas praktiskais rīks, ar kura palīdzību var labāk piesaistīt finanses dažādiem projektiem gan muižas atjaunošanai, gan svētku svinēšanai. 20 gadus rakstījām projektus citiem un priecājāmies par citu panākumiem un attīstību, nu 3 gadus darām to sev un lepojamies ar gandrīz 30 projektiem.

Materiālās muižā lietas atspoguļo mūsu lielās ģimenes radošo spēku un radīšanas kultūru – atrastās un iegādātās vecās lietas, kuras daudziem

šķiet savu laiku nokalpojušas un nederīgas, tiek atjaunotas, pielabotas, piemērotas telpai un dzīvo tālāk visiem par prieku un daudziem par pārsteigumu.

- ***ledvesmojošs piemērs no savas organizācijas darbības, kur idejas attīstībā un realizācijā tika iesaistīti vietējo kopienu pārstāvji. Lūgums pastāstīt, ka viņi tika iesaistīti un kāds bija rezultāts.***

Dažādos medijos ir daudz rakstīts par to, kā mēs pie tās muižas tikām. Es par to te nestāstīšu. Pastāstīšu par to, kā ideja par svētkiem saviem draugiem un ģimenei pārauga par ikgadēju tradīciju. Pirmajā gadā mēs tikām muižā iekšā jūnijā un lielākā daļa 9 dzīvokļu atstātā kultūrslāņa laimīgi bija izvākta līdz augustam. Telpas bija izvēdinātas un gribējās svētkus. Gribējās māju parādīt un radās doma sarīkot Abgunstes muižas svētkus. Sev, draugiem un kaimiņiem. Spriedām, ka droši vien jau kādi 100 cilvēki atnāks. Sarunājām savus draugus – pavāru meksikāni Ksavjeru, mūziķi Haraldu Sīmani un saaicinājām viesus. Atnāca un dvēseļu skaitīšanas rullī pierakstījās 350 cilvēki. Kad beidzās pankūku mīkla, bija jāskrien slaukt gotiņa, kura toreiz vēl dzīvoja muižas klētī un pie kaimiņa pēc olām.

Nākošajā gadā jau bijām uzmanīgāki. Plānojām, ka ieradīsies kādi 600 cilvēki, jo aktivitāte sociālajos tīklos bija liela. No kaimiņu saimniecības atvedām 100 kg tomātu zupai. Ksavjers gatavoja zupu 600 cilvēkiem. Izvilka līdz 700, bet 200 palika bez zupas, jo dvēseļu skaitīšanas rullī bija pierakstījušies 900 cilvēki.

Šogad bija vairāk kā 1100 cilvēki. Brauc no visas Latvijas. Ar autobusiem no Lietuvas. Tūrisma aģentūras rīko braucienus tieši uz muižas svētkiem. Muižas svētki ir kļuvuši par Abgunstes skolas absolventu ikgadējā salidojuma vietu. Par to ir ļoti liels prieks. Ir liels prieks par bagātajiem kaimiņu zemniekiem, kuri piezvana un pasaka, ka nekuls svētdien labību, jo citādi vējš nesīs pelavas muižas virzienā. Kuri nekurn,

kad viesi iekārto auto stāvvietas nokultajos laukos. Kuri piedalās ar to, ar ko kurš ir bagāts. Kopā sanāk īstas dzīres.

Sācumā mūs biedēja – teica, ka te jau nevienam neko nevajag. Nemaz neceriet, ka kāds nāks uz pasākumiem. Bet izrādījās, ka ne tikai vajag, bet arī gribas. Piedalīties, palīdzēt, atbalstīt un vienkārši baudīt. Latvijas 100 gadu dzimšanas dienu svinējām, klājojot galdu 100 viesiem un 90% produktu bija no kaimiņiem. Mēs bijām ļoti lepni par to!

Mazajai Annai bija trīs gadi, kad kādu dienu dzirdēju ārā pie terases skaļus smieklus. Nupat bijām atvadījušies no kādas viesu grupas. Anna stāvēja uz terases, kaķis padusē, sūtīja visiem gaisa bučas un teica – brauciet vēl! Es arī gribu teikt – brauciet ciemos! Mēs priecāsimies! Abgunstes muiža priecāsies!